

Guvernul Republicii Moldova

**AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
CERCETARE ȘI DEZVOLTARE**

TÜBİTAK

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului

Concursul proiectelor bilaterale moldo-turce pentru anii 2025-2026

Proiectul: *«A socio-cultural model attempt to preserve the gagauz language and culture: turning healthy bilingualism into an advantage for the gagauz»*

Cifra proiectului: 25.80013.0807.02TR

Prioritatea strategică: Provocări societale

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs

Scopul global al proiectului pentru anii 2025–2026 este dezvoltarea, testarea și implementarea unui model interdisciplinar de conservare și dezvoltare a limbii și culturii găgăuze. Acest model își propune să transforme bilingvismul pasiv al noii generații într-un avantaj educațional și social activ.

Scopul etapei pentru anul 2025 a constat în realizarea unei lucrări profunde de cercetare și analiză pentru a crea baza științifică a proiectului. Eforturile principale au fost direcționate către:

- Realizarea unui studiu comparativ privind starea limbii găgăuze și a practicilor culturale în Găgăuzia (Republica Moldova) și Tracia (Turcia).
- Colectarea de date empirice reprezentative prin metode de teren (interviuri, grupuri focale, observații).
- Sistematizarea materialelor obținute într-o arhivă digitală pentru analize ulterioare.
- Pregătirea potențialului de cadre prin instruirea cercetătorilor locali.

Îndeplinirea acestui scop a asigurat o fundație solidă pentru trecerea la faza de dezvoltare și implementare directă a modelului în anul 2026.

2. Obiectivele etapei 2025

În conformitate cu scopul etapei pentru anul 2025 au fost stabilite următoarele obiective specifice:

1. Efectuarea lansării oficiale a proiectului și instruirea echipei în metodologie
2. Crearea de conținut digital audiovizual
3. Efectuarea cercetării calitative de teren în Turcia
4. Analiza datelor și pregătirea raportului final al cercetării din Turcia
5. Desfășurarea seminarului final și premierea participanților la curs
6. Efectuarea cercetării calitative de teren în Moldova
7. Publicația științifică și pregătirea cărții
8. Pregătirea raportului RAPORT MOLDOVA

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025.

3.1. Efectuarea lansării oficiale a proiectului și instruirea echipei în metodologie

- Înregistrarea a 50 de participanți.
- Finalizarea cu succes a cursului de către 35 de absolvenți.
- Evaluarea progresului academic și a competențelor dobândite de 25 de participanți, prin teste, chestionare și sesiuni de feedback.
- Analiza impactului asupra activităților lor de cercetare – 10 participanți vor aplica cunoștințele dobândite în proiecte individuale sau instituționale.
- Documentarea modurilor concrete de integrare a metodologiilor calitative și a abordării cercetare-acțiune participativă – cel puțin 10 exemple.

3.2. Crearea de conținut digital audiovizual

- Realizarea filmărilor pentru un documentar și materiale video în satele găgăuze din Turcia și Moldova.
- Documentarea în format digital a:

- ✓ Vieții și tradițiilor cotidiene comparate.
- ✓ Legăturilor culturale dintre comunitățile celor două țări.
- ✓ Transmiterii culturale intergeneraționale.
- Obținerea a cel puțin 5 materiale video finale și a cel puțin 20 de ore de material video brut.
- Realizarea filmărilor în cel puțin trei localități găgăuze: în satul Kadıondurma (Turcia) și în satele Gaidar și Copceac (Republica Moldova).
- Pregătirea conținutului pentru publicare pe canalul YouTube „MODELGAGAUZ”.

3.3. Efectuarea cercetării calitative de teren în Turcia (Kadıondurma)

- Desfășurarea a cel puțin 8 interviuri în profunzime cu membrii comunității găgăuze din Turcia, folosind ghiduri semi-structurate.
- Organizarea a cel puțin 4 focus grupuri cu 6–10 participanți fiecare.

3.4. Analiza datelor și pregătirea raportului final al cercetării din Turcia

- Analizarea tuturor datelor colectate în Turcia (materiale din interviuri, grupuri focale, filmări video).
- Pregătirea „RAPORT TURCIA” ca prim document de bază al proiectului.

3.5. Desfășurarea seminarului final și premierea participanților la curs

- Organizarea și desfășurarea unui seminar în persoană pentru închiderea cursului online în Moldova.
- Participarea a 35 de persoane din Turcia și Moldova (online și offline).
- Acordarea certificatelor de participare pentru cei care au finalizat instruirea

3.6. Efectuarea cercetării calitative de teren în Moldova (Găgăuzia)

- Desfășurarea unui studiu de teren paralel în Găgăuzia (septembrie-decembrie 2025), pentru a permite o analiză comparativă cu comunitatea din Turcia.
- Organizarea unui atelier final față-în-față pentru consolidarea cunoștințelor metodologice.
- Realizarea a minim 8 interviuri în profunzime și a 4 grupuri focale în satele găgăuze din Moldova.
- Înregistrarea audio-video a discuțiilor.
- Derularea de discuții cu populația locală pentru a revizui și elabora opțiunile de implementare a modelului sociocultural.

3.7. Publicația științifică și pregătirea cărții

- Publicarea în 2025 a unui articol și a unei cărți (500 de exemplare).

3.8. Pregătirea raportului RAPORT MOLDOVA

3.9. Publicarea broșurii informative pentru diseminarea rezultatelor proiectului

- Elaborarea, editarea și tipărirea unei broșuri informative, cu un tiraj de 400 de exemplare.

- Elaborarea conceptului, structurii și conținutului broșurilor pe baza rezultatelor obținute în cadrul etapelor de cercetare din Turcia și Moldova.
- Integrarea elementelor grafice și a codurilor QR către resursele multimedia ale proiectului (documentar, materiale video, arhiva digitală).

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

În etapa anului 2025 au fost implementate activități complexe, pe deplin aliniate obiectivelor proiectului și cadrului metodologic stabilit anterior. Acțiunile realizate au contribuit la consolidarea bazei științifice și documentare necesare pentru dezvoltarea modelului sociocultural de conservare a limbii și culturii găgăuze. Realizările sunt prezentate conform structurii prevăzute în proiect.

4.1. Lansarea oficială a proiectului și instruirea echipei în metodologie

- A fost organizată ceremonia oficială de lansare a proiectului și prezentarea publică a obiectivelor.
- A fost implementat cursul online de șase săptămâni „Social Science Research: Participatory Action Research and Qualitative Methodology”, conform planificării.
- Au finalizat cu succes cursul peste 25 de participanți, care au și primit certificatele aferente
- Toate modulele cursului au fost înregistrate, editate și publicate pe platforma YouTube MODELGAGAUZ, asigurând acces liber, așa cum a fost prevăzut în activitățile de diseminare.

4.2. Crearea de conținut digital audiovizual

- Conform proiectului, au fost realizate filmări în Turcia (Kadıondurma) și Moldova (Gaidar, Copceac), vizând documentarea situației lingvistice și culturale.
- A fost produs un documentar în două părți, cu durată totală de 40 minute, în concordanță cu activitatea de diseminare planificată.
- Au fost realizate interviuri video tematice cu copii și adolescenți, ce vor fi integrate în conținutul educațional planificat.
- Au fost acumulate peste 20 de ore de material video brut, procesat și arhivat cu metadate complete.
- Cinci materiale video finale sunt pregătite pentru publicare în decembrie 2025, contribuind la obiectivele de vizibilitate ale proiectului.

4.3. Cercetarea calitativă de teren în Turcia (Tracia)

- În satul Kadıondurma au fost realizate 8 interviuri aprofundate, conform indicatorilor minimi prevăzuți în proiect.
- Au fost organizate 6 grupuri focale, în acord cu metodologia calitativă preplanificată.
- Toate datele colectate (audio, video, note de observație) au fost transcrise manual și introduse în arhiva proiectului.
- Aproximativ 70 de persoane au participat la activități, ceea ce asigură o bază empirică solidă

pentru analiza comparativă.

- Materialele au fost codificate și analizate în NVivo, fiind dezvoltate scheme tematice ce vor permite comparabilitatea cu datele colectate în Moldova.

4.4. Analiza datelor și pregătirea raportului „RAPORT TURCIA”

- A fost realizată analiza completă a datelor calitative colectate în Turcia.
- A fost elaborat documentul „RAPORT TURCIA”, care include prezentarea metodologiei, analiza tematică, citate reprezentative și recomandări operaționale.
- Raportul a fost finalizat și introdus în arhiva oficială a proiectului.

4.5. Seminarul final și premierea participanților

- A fost organizată întâlnirea finală (online + offline) la Universitatea de Stat din Comrat, cu participarea a aproximativ 50 de persoane, conform proiectului.
- Absolvenților cursului le-au fost oferite certificate, în conformitate cu activitățile prevăzute.
- Au fost prezentate rezultatele preliminare ale cercetării și direcțiile de continuare a proiectului.
- Documentația (fotografii, video, liste de prezență, prezentări) a fost arhivată.

4.6. Cercetarea calitativă de teren în Moldova (Găgăuzia)

- Cercetarea de teren a fost desfășurată în satele Gaidar și Copceac, conform planului proiectului.
- Au fost realizate peste 18 interviuri aprofundate și 15 grupuri focale cu elevi, profesori și părinți — numere care depășesc indicatorii minimi planificați.
- Aproximativ 100 de persoane au participat la activități, ceea ce asigură o bază empirică solidă pentru analiza comparativă.
- Toate materialele au fost transcrise și arhivate conform standardelor metodologice.

4.7. Activitatea publicistică și pregătirea cărții

- A fost definită structura și conținutul unei cărți tematice intitulată „QUALITATIVE METHODOLOGY AND PARTICIPATORY ACTION RESEARCH”, cu un tiraj planificat de 500 de exemplare.
- Au fost colectate și sistematizate materialele analitice, empirice și metodologice necesare pentru compunerea volumului.
- Procesul de editare și pregătire pentru tipar este în faza finală, publicarea fiind programată pentru luna decembrie 2025.

4.8. Pregătirea „RAPORT MOLDOVA”

4.9. Pregătirea și tipărirea broșurii informative pentru diseminare

- În perioada octombrie–decembrie 2025 au fost desfășurate activități complete de elaborare: redactare conținut, design grafic, selecție de materiale (texte, fotografii, grafice) și inserare

de coduri QR către resursele multimedia ale proiectului.

- A fost stabilit un tiraj de 400 de exemplare, în limbile relevante pentru publicul țintă.
- Broșura finalizată este pregătită pentru distribuire către școli, biblioteci, administrații locale și participanți la proiect
- Procesul de editare și pregătire pentru tipar este în faza finală, publicarea fiind programată pentru luna decembrie 2025.

5. Rezultatele obținute

5.1 Lansarea oficială a proiectului și pregătirea echipei în metodologia de cercetare

La începutul etapei din 2025, proiectul a fost lansat oficial prin intermediul unei ceremonii online de deschidere, la care au participat cercetători, profesori, studenți, reprezentanți ai comunităților găgăuze din Moldova și Turcia, precum și participanți interesați din mediul academic și non-academic.

O parte cheie a fazei de start a fost cursul online de șase săptămâni „Social Science Research: a course on Research on Collaborative Action and Qualitative Methodology”. Cursul a fost conceput ca o combinație între un bloc teoretic sistematic și o pregătire practică pentru cercetările de teren: de la introducere în teoriile sociologice și paradigmele metodologice până la exersarea abilităților tehnice specifice de interviu, organizare a grupurilor focale, observare și proceduri etice. Sesiunile includeau prelegeri, studii de caz, demonstrații ale instrumentelor de colectare și prelucrare a datelor, discuții și sarcini seminariale. Au participat peste 35 de persoane, iar 25 de cercetători au finalizat cu succes programul și au primit certificate.

Programul a fost gândit pentru un public larg; deși grupul a fost numeros, s-a prevăzut limitarea formatului discuțiilor, dar pentru a asigura accesul durabil și reprezentativ, toate prelegerile cursului au fost înregistrate. Aceste înregistrări video au fost editate și sunt găzduite pe pagina oficială a proiectului de YouTube MODELGAGAUZ, asigurând acces pe termen lung pentru cursanți, cercetători și publicul larg.

5.2. Crearea de conținut digital audiovizual și producție media

În paralel cu activitățile educaționale și de cercetare, în 2025 a fost implementat un program media axat pe crearea de conținut digital care să documenteze limba și cultura găgăuzilor din Turcia și Moldova. Scopul acestei activități a fost nu doar de a aduna un corpus vizual-audio pentru analiza științifică, ci și de a produce materiale media de calitate care să servească scopurilor de educație și prezentare ale proiectului.

Produsul central al programului media a fost un documentar în două părți, cu o durată totală de 40 de minute (2 × 20 minute). Pe lângă documentarul principal, au fost realizate patru interviuri video separate cu copii și adolescenți, cu o durată de 5–10 minute fiecare. Aceste interviuri scurte au o valoare științifică și culturală înaltă, deoarece surprind vorbirea spontană naturală a generației tinere – forme lexicale, construcții stabilite, particularități sintactice și intonaționale în folosirea cotidiană a limbii găgăuze.

În total, pe parcursul filmărilor de teren și de studio, au fost adunate peste 20 de ore de material video brut. În urma post-producției, au fost pregătite cel puțin cinci produse video finalizate (incluzând documentarul în două părți și cele patru interviuri); toate materialele au trecut prin procesarea profesională, corecția de culoare, post-producția audio și editare. Conținutul pregătit este planificat pentru publicare pe canalul de YouTube specializat al proiectului „MODELGAGAUZ”; lansarea canalului este planificată pentru decembrie 2025.

Toate înregistrările video brute, versiunile montate, fișierele jurnal de filmare și

documentația asociată (scenarii de filmare, permisiuni de filmare, liste de participanți) sunt sistematizate cu atenție și se află în arhiva digitală a proiectului; arhiva este asigurată cu stocare de rezervă și metadate pentru ușurința accesului cercetătorilor.

5.3. Cercetarea calitativă de teren în Turcia (Tracia)

În cadrul programului pregătit de activități de teren, a fost desfășurată o expediție etnografică și sociolingvistică în satul Kadıondurma (Tracia), unde trăiește o comunitate găgăuză. Echipa de teren a realizat opt interviuri în profunzime cu reprezentanți ai diferitelor categorii de vârstă și profesionale: vârstnici, profesori, părinți tineri și activiști ai comunității. Pe lângă acestea, au fost desfășurate șase interviuri în cadrul grupurilor focale, formate deliberat atât din grupuri omogene, cât și din grupuri mixte, cu scopul de a identifica reprezentările colective privind starea limbii, practicile culturale și nevoile comunității.

În total, activitățile de teren din Kadıondurma au implicat aproximativ 70 de participanți, ceea ce a permis obținerea unui material empiric diversificat și reprezentativ.

Toate activitățile au fost înregistrate în format audio și video, cu acordul informat prealabil al participanților. Pe parcursul cercetării au fost respectate toate protocoalele etice: cercetătorii au explicat scopul studiului, modalitatea de utilizare a materialelor, posibilele publicații și drepturile participanților, în conformitate cu principiile transparenței și voluntariatului. Materialele colectate în Turcia au fost apoi transferate în arhiva digitală a proiectului pentru transcriere și analiză ulterioară.

Pentru analiza calitativă, toate transcrierile interviurilor au fost supuse unui proces riguros de codare utilizând software-ul specializat NVivo. A fost aplicată o abordare inductivă, prin care temele și codurile au fost generate direct din corpusul textual. Acest proces a condus la formarea unei structuri sistematice de codare ce surprinde dimensiuni centrale ale realității sociolingvistice studiate, precum: practici de transmisie intergenerațională a limbii, percepții despre bi- și multilingvism, identificări etno-culturale, strategii de adaptare comunitară și amenințări percepute asupra patrimoniului lingvistic. Structura de coduri elaborată constituie baza pentru analiza tematică aprofundată și sinteza rezultatelor.

5.4 Analiza datelor colectate și pregătirea raportului „RAPORT TURCIA”

După finalizarea activităților de teren a urmat o etapă minuțioasă de procesare a datelor. Toate înregistrările audio au fost supuse transcrierii profesionale; în acest proces s-au folosit atât instrumente automatizate pentru transcrierea primară, cât și editare manuală, ceea ce a permis păstrarea nuanțelor vorbirii (mimica, pauzele, particularitățile intonaționale) în câmpurile descriptive ale transcriptelor. Notele de observație de teren, jurnalele de observare și fișierele jurnal ale operatorilor au fost combinate cu transcrierile pentru a crea un corpus complet de date.

Pe baza rezultatelor analizei a fost pregătit și aprobat un document interdisciplinar – RAPORT TURCIA. Raportul prezintă metodologia activităților de teren, descrie particularitățile contextuale ale comunității, analizează mărturiile obținute, include extrase din interviuri și grupuri focale, și formulează recomandări operaționale și strategice pentru etapele ulterioare ale proiectului și pentru intervențiile practice în comunitate. RAPORT TURCIA a fost inclus în fondul documentar de arhivă al proiectului și este utilizat ca principală referință pentru analiza comparativă.

5.5 Seminarul final și premiera participanților la curs

Finalizarea părții educaționale și a fazei intermediare de cercetare a proiectului a fost marcată de desfășurarea unui seminar final în persoană la Universitatea de Stat din Comrat. Seminarul a reunit aproximativ 50 de persoane: absolvenții cursului online, profesori, specialiști în cultură, reprezentanți ai instituțiilor locale de învățământ și membri interesați ai comunității. Pentru a asigura caracterul internațional al evenimentului, a fost organizată o transmisie online directă și

conectarea a opt participanți din Turcia.

Un eveniment special a fost înmânarea certificatelor participanților la curs: zece absolvenți din Găgăuzia au primit oficial certificate de finalizare cu succes a programului educațional. Seminarul a fost de asemenea utilizat ca platformă de comunicare pentru promovarea ulterioară a proiectului în Moldova: mass-media și instituțiile invitate au primit pachete informaționale și acces la materiale demonstrative.

Documentația seminarului (fotografii, video, liste de prezență, materiale de prezentare) a fost arhivată și inclusă în registrul general de evenimente al proiectului.

5.6 Cercetarea calitativă de teren în Moldova (Găgăuzia)

Al doilea bloc major de activități de teren a fost realizat în Republica Moldova, unde echipa de cercetare a documentat situația lingvistică și culturală în două dintre cele mai reprezentative sate găgăuze – Gaidar și Copceac. Scopul a fost de a obține un corpus empiric amplu și comparabil cu datele colectate în Turcia.

În cadrul acestei etape, au fost realizate 18 interviuri în profunzime cu reprezentanți ai diferitelor grupuri de vârstă, ocupaționale și sociale, inclusiv persoane în etate, cadre didactice, părinți, tineri și membri activi ai comunității locale.

Activitatea de teren a inclus și un program extins de lucru cu comunitățile educaționale. Conform planului inițial, pentru fiecare sat erau prevăzute opt interviuri în profunzime și patru grupuri focale. Totuși, în procesul cercetării, pentru a obține o imagine mai nuanțată și pentru a asigura o reprezentativitate sporită, numărul grupurilor focale a fost extins, fiind incluse și grupuri de control suplimentare. Astfel, în Gaidar au fost desfășurate:

- două grupuri focale cu elevii din ciclul primar;
- două cu elevii din gimnaziu și liceu;
- două cu profesori;
- un grup focal cu părinți.

În Copceac, pe lângă grupurile cu elevi și cadre didactice, a fost organizat un grup focal suplimentar cu părinți, pentru a surprinde diferențele locale privind atitudinile față de limbă și transmiterea intergenerațională.

În total, au fost realizate 15 grupuri focale, adică de peste două ori mai mult decât prevedea planul inițial, ceea ce a permis surprinderea unei game mult mai largi de perspective și dinamici comunitare. În ansamblu, activitățile de teren din Moldova au implicat aproximativ 100 de participanți, consolidând în mod semnificativ profunzimea și robustețea bazei empirice.

Toate materialele audio au fost supuse unui proces profesional de transcriere, verificare și sistematizare. Corpusul rezultat a fost integrat în arhiva digitală a proiectului și pregătit pentru analiza calitativă ulterioară. În prezent, transcrierile sunt finalizate integral, iar echipa de cercetare desfășoară procesul de codificare și analiză tematică în software-ul NVivo. Această etapă permite structurarea coerentă a datelor, identificarea patternurilor, relațiilor și diferențelor dintre comunitățile studiate, pregătind terenul pentru o comparație riguroasă între situația lingvistică și culturală a găgăuzilor din Moldova și Turcia.

5.7 Publicațiile științifice și pregătirea cărții

Activitatea de popularizare științifică și de redactare academică a rezultatelor proiectului a avansat în paralel cu cercetările de teren. Echipa a elaborat structura unui articol științific colectiv, în care se intenționa să se reflecte abordările metodologice, analiza comparativă a datelor din Turcia și Moldova și concluziile teoretice. Având în vedere că pregătirea articolului și procesul său de review necesită timp și etape suplimentare de verificare a datelor, s-a luat decizia conștientă de a amâna trimiterea articolului pentru publicare pentru anul 2026. Această amânare va permite finalizarea

prelucrării analitice calitative, luarea în considerare a observațiilor co-autorilor și pregătirea manuscrisului în conformitate cu cerințele formale ale revistelor indexate în Scopus.

În plus față de articolul științific, proiectul a inițiat pregătirea unei cărți tematice cu un tiraj de 500 de exemplare, care va cuprinde rezultatele cercetării, capitole analitice, anexe metodologice, transcrieri editate și referințe multimedia pentru platforma online asociată. Cartea este destinată distribuirii în rândul comunității academice, instituțiilor de stat și organizațiilor neguvernamentale interesate de politica lingvistică și conservarea patrimoniului cultural. Tipărirea cărții este așteptată în decembrie 2025.

5.8. Pregătirea și tipărirea broșurii informative pentru diseminare

Pentru a valorifica integral resursele financiare disponibile și pentru a asigura o diseminare eficientă a rezultatelor preliminare ale proiectului, s-a decis elaborarea unei broșuri informative, în contextul amânării publicării articolului științific pentru anul 2026. Broșura a avut scopul de a prezenta într-un format accesibil progresul etapelor de cercetare desfășurate în anul 2025.

Materialul a fost elaborat în perioada octombrie–decembrie 2025, incluzând informații sintetice privind activitățile proiectului, date generale despre etapele de cercetare și elemente vizuale de prezentare. Procesul de tipărire a tirajului de 400 de exemplare a fost finalizat în prima decadă a lunii decembrie 2025.

Distribuirea broșurii către instituții educaționale, biblioteci, administrații locale și participanții la proiect va fi încheiată până la data de 31 decembrie 2025. Apariția acestei broșuri reprezintă primul pas în consolidarea diseminării publice a proiectului și contribuie la creșterea vizibilității sale la nivel comunitar și instituțional.

6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice

În anul 2025, în cadrul proiectului, a fost implementat un sistem complex de activități menite să disemineze rezultatele științifice obținute în mediul academic, în rândul specialiștilor din domeniile educației și politicii culturale, precum și în rândul publicului larg. Activitatea de diseminare a acoperit evenimente academice, platforme instituționale, mass-media regională și canale de comunicare digitale, asigurând o acoperire stratificată și durabilă a audiențelor țintă.

6.1. Prezentarea proiectului la evenimente științifice

Proiectul a fost prezentat la expoziția anuală a lucrărilor științifice a profesorilor și studenților Universității de Stat din Comrat. În cadrul evenimentului, echipa proiectului a prezentat:

- rezultatele preliminare ale analizei comparative a situației lingvistice în comunitățile găgăuze din Moldova și Turcia;
- metodologia cercetărilor de teren, adaptată pentru studiul comunităților sociolingvistice mici;
- materiale informaționale și vizuale privind obiectivele, sarcinile și etapa curentă de implementare a proiectului.

Participarea la expoziție a consolidat legăturile interdisciplinare în cadrul universității, a atras atenția comunității de cercetare asupra problemei conservării limbii găgăuze și a extins interacțiunea cu studenții interesați de cercetări etnolingvistice.

6.2. Diseminarea prin resursele instituționale oficiale

Pentru a asigura o susținere informațională permanentă, a fost creată o pagină dedicată pe site-ul oficial al Universității de Stat din Comrat. Pe această platformă au fost publicate periodic:

- știri despre etapele-cheie de implementare a proiectului;
- anunțuri privind cercetările de teren, întâlnirile și seminariile;
- rapoarte despre cercetările efectuate, însoțite de materiale foto și video;
- date actualizate cu rezultatele obținute;
- linkuri către materiale media și publicații ale echipei proiectului.

Pagina a devenit un centru informațional oficial al proiectului, asigurând transparența și accesibilitatea datelor pentru comunitatea academică, studenți, reprezentanți ai autorităților și toți utilizatorii interesați.

6.3. Acoperirea proiectului în mass-media regional

Un element semnificativ al popularizării proiectului a fost participarea echipei la o emisiune specializată a postului regional Radio Moldova Comrat. În timpul emisiunii în direct, cercetătorii au:

- prezentat metodologia activităților de teren din satele găgăuze din Moldova și Turcia;
- împărtășit experiența colectării datelor sociolingvistice și etnografice;
- evidențiat concluziile preliminare privind starea actuală a limbii găgăuze;
- discutat posibilele direcții de aplicare a rezultatelor cercetării în politicile educaționale, culturale și lingvistice ale regiunii.

Această apariție a asigurat o audiență largă și a contribuit la creșterea gradului de conștientizare publică asupra problemei conservării limbii găgăuze.

6.4. Diseminarea rezultatelor prin rețelele sociale

O activitate sistematică a fost desfășurată pe platforma Facebook, unde participanții la proiect au publicat:

- rapoarte despre progresul cercetărilor de teren;
- note analitice privind specificul lingvistic al comunității găgăuze;
- interviuri cu informatori din diferite grupuri de vârstă și sociale;
- materiale foto și video ale proiectului;
- anunțuri privind evenimentele-cheie.

Pentru a extinde acoperirea, au fost folosite hashtag-urile: #ANCD, #TÜBİTAK, #MODELGAGAUZ. Rețelele de socializare au asigurat o comunicare directă cu comunitățile locale și grupuri profesionale, implicându-le în activitatea proiectului.

6.5. Conținut video și arhivarea datelor

În cadrul proiectului a fost creat un ansamblu de materiale audiovizuale:

- un film documentar (2 părți, câte 20 de minute fiecare);
- serie de patru interviuri cu copii (câte 5–10 minute fiecare);
- înregistrările video ale tuturor modulelor cursului educațional al proiectului.

Toate materialele video sunt găzduite pe canalul oficial de YouTube al proiectului: <https://www.youtube.com/@modelgagauz>

În plus, a fost constituită o bază de date arhivală electronică care include:

- transcrieri complete ale interviurilor;
- materiale din grupuri focale;
- materiale foto și video;
- jurnale de lucru ale cercetărilor de teren.

Este important de menționat că transcrierea unei părți a interviurilor a durat semnificativ mai mult decât era planificat, deoarece programul automat nu recunoștea accentul din satul Kadıondurma, iar transcrierea a trebuit efectuată manual. Acest lucru a impus amânarea publicării

articolului științific pentru anul 2026. Pentru a valorifica resursele disponibile și a asigura o diseminare rapidă a rezultatelor, s-a decis publicarea unei broșuri de sinteză în 2025.

A fost creată o broșură (400 exemplare) cu rezultatele preliminare și recomandări practice ale proiectului. Broșura include elemente grafice și coduri QR către resursele multimedia. Va fi distribuită în decembrie 2025 către școli, biblioteci, administrații locale și participanții la proiect din Găgăuzia, asigurând un acces facil la concluziile cercetării.

6.6. Materialele educaționale ale proiectului

A fost elaborat și implementat un set de materiale didactice pentru cursul online „Cercetarea în științele sociale: Cercetare-acțiune participativă și metodologie calitativă”, care include programul cursului, prezentări, sarcini și video-prelegeri.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului 2025

La etapa curentă de implementare a proiectului s-au realizat rezultate semnificative, cu un impact multilateral.

Proiectul a permis sistematizarea și adaptarea metodologiilor contemporane de cercetare de teren pentru studiul comunităților găgăuze. Instrumentarul dezvoltat – interviuri în profunzime și grupuri focale, testat în două țări – reprezintă o valoare pentru cercetările în domeniul sociolingvisticii și antropologiei culturale. O realizare deosebit de importantă este pregătirea cu succes a 25 de cercetători, ceea ce contribuie la consolidarea potențialului științific și creează o bază pentru cercetări pe termen lung. În plus, proiectul a generat un corpus de date etnografice și sociolingvistice inedite, disponibil în arhiva digitală structurată, care poate fi utilizat în studii comparative ulterioare. Metodologia de cercetare participativă aplicată poate servi drept model replicabil pentru studii similare privind comunitățile lingvistice minoritare din Europa de Est și nu numai.

Proiectul a contribuit la stabilirea unor legături solide între instituțiile academice și comunitățile locale. Desfășurarea activităților educaționale și a seminarului final cu participarea reprezentanților din ambele țări a creat o platformă unică pentru dialog intercultural. O realizare socială importantă este crearea unei serii de materiale video în limba găgăuză, care include un film documentar și interviuri cu reprezentanți ai diferitelor generații. Publicarea acestui conținut pe canalul de YouTube al proiectului în decembrie 2025 va reprezenta o contribuție semnificativă la conservarea și popularizarea limbii găgăuze în spațiul digital, asigurând accesul la patrimoniul cultural pentru un public internațional. De asemenea, proiectul a sporit gradul de conștientizare și de legitimare socială a identității găgăuze atât în rândul comunității în sine, cât și în spațiul public mai larg. Prin implicarea directă a elevilor, părinților și a profesorilor în cercetare, s-a stimulat un sentiment de apartenență și de responsabilitate colectivă față de patrimoniul lingvistic. Activitatea de diseminare prin radio și rețelele sociale a extins audiența proiectului dincolo de mediul academic, facilitând un dialog public despre viitorul limbii și culturii găgăuze.

Potențialul economic al proiectului se manifestă atât prin rezultate imediate, cât și prin perspective pe termen mediu și lung. În primul rând, activitățile desfășurate au generat ocazii de angajare temporară pentru specialiști locali din Găgăuzia și Tracia (cercetători, transcribitori, operatori video, editori), contribuind la menținerea și dezvoltarea competențelor profesionale în regiune. În al doilea rând, produsele concrete ale proiectului – arhiva digitală, materialele video (documentarul și interviurile) și cartea tematică (tiraj de 500 exemplare) – creează o bază pentru viitoare inițiative cu potențial economic. Acestea pot fi integrate în circuitul educațional (ca resurse

didactice), în promovarea culturală și în dezvoltarea turismului rural de patrimoniu, stimulând astfel cererea pentru servicii și produse culturale în limba găgăuză. De asemenea, identificarea precisă a nevoilor comunităților privind materialele didactice și programele de formare permite autorităților publice și instituțiilor educaționale să aloce resursele financiare mai eficient, evitând investiții neadaptate. În final, rezultatele proiectului și parteneriatele stabilite între universități, școli și administrații locale constituie o bază solidă pentru atragerea de finanțări suplimentare din fonduri naționale și internaționale (programe UE, UNESCO, fonduri turcești) dedicate protejării patrimoniului cultural imaterial și educației interculturale, aducând noi resurse în regiune.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului 2025

În timpul implementării proiectului s-a stabilit o colaborare multilaterală și productivă cu partenerii naționali din Republica Moldova, care a devenit un factor important pentru realizarea cu succes a sarcinilor de cercetare.

Principalul partener academic a fost Universitatea de Stat din Comrat. Cu participarea activă a studenților și profesorilor de la Facultatea de Filologie Găgăuză, cercetările de teren în localitățile Găgăuziei au fost desfășurate cu succes. Deși pregătirea metodologică și organizarea seminarului au fost realizate de partenerii turci, participarea studenților din Găgăuzia la programul educațional a permis adaptarea eficientă a metodologiilor de cercetare la specificul sociocultural al regiunii.

Un aspect semnificativ al colaborării a fost stabilirea unor legături solide cu instituțiile de învățământ și cultură din Găgăuzia. În cadrul activității de cercetare s-au încheiat acorduri de colaborare cu liceele din satele Gaidar și Copceac, care au oferit acces pentru desfășurarea cercetărilor cu participarea elevilor și a corpului profesoral. Datele obținute în aceste sate (18 de interviuri în profunzime, 15 grupuri focale) au permis realizarea unei analize comparative primare a situației lingvistice, care este critică pentru adaptarea viitorului model sociocultural.

O importanță deosebită are stabilirea unui dialog constructiv cu autoritățile administrației publice locale. Pe parcursul cercetărilor au avut loc întâlniri de lucru cu primarii satelor investigate, care și-au exprimat sprijinul deplin pentru obiectivele proiectului și disponibilitatea pentru colaborare ulterioară. Garanțiile de sprijin obținute de la administrațiile locale creează o bază solidă pentru implementarea practică a rezultatelor proiectului pe teritoriul Găgăuziei.

Toate instituțiile partenere au manifestat un interes semnificativ față de rezultatele cercetării și și-au exprimat disponibilitatea de a le implementa în programele educaționale și inițiativele culturale. Sistemul de colaborare națională stabilit demonstrează un model eficient de interacțiune între instituțiile academice, organizațiile de învățământ, instituțiile culturale și autoritățile administrației publice locale, ceea ce asigură nu doar realizarea cu succes a proiectului curent, ci și creează o fundație solidă pentru cooperarea pe termen lung în domeniul conservării patrimoniului cultural și lingvistic al poporului găgăuz.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului 2025

Implementarea proiectului se caracterizează printr-o cooperare internațională activă și multilaterală, în primul rând cu instituții academice de top din Republica Turcia.

Partenerul cheie în domeniul suportului metodologic a fost Universitatea Maltepe, care a elaborat și desfășurat programul complex al cursului online „Social Science Research: a course on Research on Collaborative Action and Qualitative Methodology”. Programul educațional a acoperit peste 35 de participanți din Moldova și Turcia și a asigurat unitatea metodologică a abordării de cercetare.

O contribuție semnificativă la etapa de teren a fost adusă de Universitatea Tracia, care a

organizat cercetări complexe în satul Kadıondurma, realizând 8 interviuri și 6 grupuri focale pentru colectarea de date reprezentative despre starea limbii și culturii găgăuze în context turc. Această colaborare a fost completată prin seminarul final cu participare online, care a facilitat schimbul de metodologii și abordări între specialiști. Viitoarele publicații științifice comune vor consolida atât diseminarea rezultatelor în spațiul academic internațional, cât și legăturile dintre instituțiile partenere, demonstrând un model eficient de cooperare academică bazat pe competențe complementare și interes comun pentru conservarea patrimoniului găgăuz.

10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane

În ciuda îndeplinirii cu succes a principalelor sarcini ale etapei din 2025, în cursul implementării proiectului au apărut o serie de dificultăți care au necesitat intervenție operațională și ajustare a planului de lucru.

Coordonarea internațională: Organizarea și sincronizarea activității a trei echipe internaționale (Comrat, Maltepe, Tracia) a creat dificultăți în planificarea activităților comune (curs, seminar, lucrări de teren) din cauza diferențelor dintre calendarele academice ale universităților partenere.

Dificultăți tehnice de transcriere: Majoritatea înregistrărilor audio din cadrul lucrărilor de teren au necesitat transcriere manuală în locul celei automate, deoarece programele de recunoaștere a vorbirii nu au reușit să gestioneze particularitățile accentului/dialectului găgăuz. Acest lucru a generat o întârziere semnificativă în prelucrarea întregului corpus de date.

Ajustarea planului de publicații și optimizarea bugetului: Timpul suplimentar necesar pentru transcrierea manuală de înaltă calitate, coroborat cu necesitatea efectuării unei analize comparative aprofundate a datelor colectate în cele două țări (Turcia și Moldova), a impus amânarea termenului de trimitere a articolului științific colectiv (SCOPUS/WoS) pentru anul 2026. Pentru a valorifica integral resursele financiare rămase și a asigura o diseminare substanțială a rezultatelor în anul curent, echipa a decis realocarea acestor fonduri către elaborarea și tipărirea unei broșuri informative de sinteză (tiraj 400 exemplare), care a fost finalizată și distribuită în decembrie 2025. Această ajustare, de natură atât organizatorică cât și financiară, urmărește atât îmbunătățirea calității viitoarei publicații științifice, cât și o comunicare mai rapidă și accesibilă cu publicul țintă al proiectului.

Toate dificultățile apărute au fost analizate operativ și depășite prin intensificarea coordonării, managementul eficient al timpului și munca suplimentară a echipei, ceea ce a permis nu doar îndeplinirea, ci și depășirea indicatorilor planificați pentru colectarea datelor empirice.

Conducătorul de proiect: Güllü KARANFIL _____

Data: _____

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului: 25.80013.0807.02TR

Denumirea Proiectului: «A socio-cultural model attempt to preserve the gagauz language and culture: turning healthy bilingualism into an advantage for the gagauz»

Proiectul vizează soluționarea unei probleme actuale – conservarea patrimoniului cultural și lingvistic al poporului găgăuz – prin transformarea bilingvismului pasiv al tinerii generații într-un avantaj educațional și social activ. În etapa din 2025, accentul principal a fost pus pe munca de cercetare aprofundată, care a stabilit bazele științifice pentru acțiunile practice din anii următori.

Principalul rezultat al anului 2025 îl constituie realizarea unei etape de teren la scară largă în cele două areale-cheie ale populației găgăuze. În satul Kadıondurma (Turcia) și în satele Copceac și Gaidar (Moldova) au fost colectate 26 de interviuri în profunzime și 21 de interviuri în grupuri focale, cu participarea a aproximativ 170 de persoane din diferite categorii sociale și de vârstă. Analiza calitativă a datelor se desfășoară în prezent în programul Nvivo.

Componenta educațională a fost, de asemenea, una amplă. Evenimentul central a fost cursul online de șase săptămâni „Social Science Research: a course on Research on Collaborative Action and Qualitative Methodology”, elaborat de partenerii de la Universitatea Maltepe și finalizat de peste 25 de participanți, care au primit certificatele corespunzătoare. Etapa educațională s-a încheiat prin seminarul final organizat la Universitatea de Stat din Comrat, la care au participat aproximativ 50 de persoane.

Pe lângă activitatea de cercetare și componenta educațională, a fost finalizată elaborarea cărții „Qualitative Methodology and Participatory Action Research”, care sistematizează materialele cursului și servește drept ghid pentru cercetătorii implicați în studii comunitare. Cartea este pregătită pentru tipar, iar imprimarea este planificată pentru decembrie 2025.

Documentarea media a constituit un alt domeniu major al proiectului. Echipa a colectat aproximativ 20 de ore de material video brut, pe baza căruia au fost montate un film documentar în două părți (cu o durată totală de 40 de minute) și o serie de patru interviuri cu copii și adolescenți. Materialele sunt însoțite de subtitrări în limba română și vor fi publicate pe canalul YouTube „MODELGAGAUZ” în decembrie 2025.

Activitatea științifică a fost completată printr-o diseminare activă a rezultatelor. Proiectul a fost prezentat la expoziția anuală a lucrărilor științifice a Universității de Stat din Comrat, reflectat în emisiuni ale postului „Radio Moldova Comrat” și promovat periodic pe site-ul oficial al universității și în rețelele sociale. Pentru consolidarea vizibilității publice și diseminarea eficientă a rezultatelor preliminare, a fost elaborată o broșură informativă, cu tipărirea unui tiraj de 400 de exemplare planificată pentru decembrie 2025.

Prin activitățile realizate, proiectul a construit o infrastructură solidă pentru etapa următoare: un corpus amplu de date empirice, o echipă instruită și un set diversificat de materiale media. Aceste elemente permit trecerea în anul 2026 la faza de dezvoltare și testare a unui model practic de conservare și revitalizare a limbii și culturii găgăuze.

Conducătorul de proiect: Güllü KARANFIL _____

Data: _____

Rezumatul în limba engleză pentru anul 2025

Cifra proiectului: 25.80013.0807.02 TR

Denumirea Proiectului: «A socio-cultural model attempt to preserve the gagauz language and culture: turning healthy bilingualism into an advantage for the gagauz»

The project aims to address a current issue — the preservation of the cultural and linguistic heritage of the Gagauz people — by transforming the passive bilingualism of the younger generation into an active educational and social asset. In the 2025 stage, the main focus was placed on in-depth research work, which established the scientific foundation for the practical actions planned for the following years.

The primary achievement of 2025 was the implementation of a large-scale fieldwork stage in two key areas inhabited by the Gagauz population. In the village of Kadıondurma (Turkey) and in the villages of Copceac and Gaidar (Moldova), the team collected 26 in-depth interviews and 21 focus-group interviews, involving approximately 170 participants from various age and social categories. A qualitative analysis of the collected data is currently being conducted using Nvivo software.

The educational component of the project was also substantial. The central event was the six-week online course “Social Science Research: a course on Research on Collaborative Action and Qualitative Methodology,” developed by partners from Maltepe University and completed by more than 25 participants, who received their respective certificates. The educational stage concluded with a final seminar at Comrat State University, attended by approximately 50 participants.

In parallel, the project team completed work on the book “Qualitative Methodology and Participatory Action Research,” which systematises the course materials and serves as a guide for researchers engaged in community studies. The book is ready for publication, with printing scheduled for December 2025.

Media documentation represented another major direction of activity. The team collected around 20 hours of raw video footage, based on which a two-part documentary film (40 minutes in total) and a series of four interviews with children and adolescents were produced. All materials include Romanian-language subtitles and will be published on the “MODELGAGAUZ” YouTube channel in December 2025.

The scientific work was complemented by active dissemination of the results. The project was presented at the annual scientific exhibition of Comrat State University, covered by “Radio Moldova Comrat,” and regularly promoted on the university’s official website and social media pages. To strengthen public visibility and ensure effective distribution of the preliminary results, an informational brochure was developed. A print run of 400 copies is scheduled for December 2025.

Through the activities carried out, the project has built a solid infrastructure for the next stage: an extensive body of empirical data, a trained team, and a diverse set of media materials. These elements enable the transition in 2026 to the development and testing of a practical model for preserving and revitalising the Gagauz language and culture.

Conducătorul de proiect: Güllü KARANFIL _____

Data: _____

LŞ

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2025 în cadrul proiectului

«A socio-cultural model attempt to preserve the gagauz language and culture: turning healthy bilingualism into an advantage for the gagauz»

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

Arhiva de date de teren. A fost constituit un arhiv electronic de date primare Arhiva electronică de date a proiectului (transcrieri, materiale foto, video, date sociolingvistice primare).

Statut: finalizată și depozitată în arhiva digitală a proiectului.

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

Programa de studiu și materialele cursului online «*Cercetarea în științele sociale: Cercetare-acțiune participativă și metodologie calitativă*»

Statut: implementat și publicat integral pe canalul YouTube al proiectului.

<https://www.youtube.com/@modelgagauz>

Conducătorul de proiect: Güllü KARANFIL, dr. în filologie, lector univ.